

28^η ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1940 ΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΕΙΡΜΟΙ

Χρήστος Λεοντής Συνθέτης

Κύριε Πρύτανη,
Σεβαστοί διδάσκαλοι
Αγαπητά παιδιά,
Κυρίες και Κύριοι.

Σας ευγνωμονώ που μου παραχωρήσατε αυτό εδώ το βήμα, με την άκρως τιμητική πρόταση του κυρίου Πρύτανη, να καταθέσω εδώ μερικές σκέψεις και τους εξ αυτών συνειρμούς, που ενδεχομένως να έχουν σχέση με την σημερινή γιορτινή μέρα, - ημέρα μνήμης, στοχασμού κα ιδεολογικού προσανατολισμού -, δηλαδή, την 48^η επέτειο της 28^{ης} Οκτωβρίου 1940, που μαζί με ολόκληρο τον Ελληνισμό γιορτάζουμε.

Τι γιορτάζουμε αλήθεια? Το πένθος? Την καταστροφή? Τη θλίψη ή την οδύνη? Γιατί αυτά ήταν τα αποτελέσματα αυτού του πολέμου – όπως και κάθε πολέμου – και της ιδεολογίας που τους δημιουργεί.

Όχι. Δεν γιορτάζουμε αυτό.

Γιορτάζουμε ένα μεγαλείο. Γιορτάζουμε το σθένος, την ανάταση, την ανόρθωση της ψυχής του λαού μας. Ανέβηκε «.....λίγο ψηλότερα.....» ξεπερνώντας ακόμη και την προσδοκία και την παρότρυνση του ποιητή.

Γιορτάζουμε τη βούληση αυτού του λαού, να ορίζει ο ίδιος τα του οίκου του, να διαφεντεύει και να διαμορφώνει τη ζωή του, με δική του πρωτοβουλία, με δική του επιλογή και με κανόνες που ο ίδιος έχει θεσπίσει.

Γιορτάζουμε την προσήλωση αυτού του λαού σε αξίες, που από αιώνες οι πρόγονοί του, άφησαν σαν κληρονομιά και σαν παρακαταθήκη, να τις διαφυλάσσει στο διηνεκές, εκτελώντας στο ακέραιο αυτό το καθήκον.

Γιορτάζουμε αυτή του την απόφαση, να πληρώσει και με την ζωή του ακόμα, αυτό το τίμημα.

Γιορτάζουμε την σύμπνοια και την ενότητα εκείνων που σήκωσαν στα ουράνια την έννοια του ΕΜΕΙΣ.

Γιορτάζουμε αυτό που σήμερα, όσο ποτέ άλλοτε, έχουμε ανάγκη. Το πρότυπο, το ηθικό στήριγμα μας.

Γιορτάζουμε την συνειδητή επιλογή και υποταγή του ΕΓΩ στο ΕΜΕΙΣ.....

Αυτές οι επιλογές τους και αυτός ο αγώνας, που αποσκοπούσε άραγε? Προφανώς στην επιθυμία τους να ζήσουν σ' ένα καθεστώς ελευθερίας, δημοκρατίας, ειρήνης, δικαιοσύνης, αδελφосύνης και αξιοπρέπειας. Δηλαδή σε αρχές και αξίες που είχαν να κάνουν με την καθαρά ανθρώπινη, κοινωνική κα ηθική διαβίωση και συμπεριφορά τους.

Η αφοσίωσή τους σ' αυτές, και η απόφασή τους να διασφαλίσουν αυτά τα αγαθά, τους έδωσε τη δύναμη και το κουράγιο να επιδείξουν τέτοια ανδρεία και αρετή, αντιστεκόμενοι σε περισσότερους και ισχυρότερους.

Μα αυτό δεν έκανε και η Αντιγόνη? Αυτό δεν έκανε και η Ιφιγένεια στην Αυλίδα? Την ΑΞΙΟΠΡΕΠΕΙΑ τους υπερασπίστηκαν.

Αιώνες τώρα, ίδιες και απαράλλαχτες επιλογές.

Αυτές οι επιλογές, τους χάρισαν και ένα πολύτιμο δώρο. Την αίσθηση και την ομορφιά, να ενεργούν και να λειτουργούν σαν ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΕΣ με τον διπλανό τους, που υπηρετούσαν τους ίδιους σκοπούς, είχαν τις ίδιες επιδιώξεις, από την ίδια θέση και το ίδιο χαρακώμα – εκείνο – που τους ένωνε και τους βοηθούσε, μαζί να μοιράζονται την φτώχεια, την δυστυχία, τον φόβο, τον θάνατο, αλλά και το ίδιο όνειρο, την ίδια ελπίδα.....

Η υπεράσπιση της αξιοπρέπειας είναι ΑΝΑΓΚΗ. – Πάνω απ' όλα η ΑΝΑΓΚΗ.... όπως μας δίδαξε ο Ευριπίδης. Για την εκπλήρωση αυτής της Ανάγκης ο ΑΓΩΝΑΣ ΕΙΝΑΙ ΔΙΑΡΚΗΣ και είναι το ίδιο δύσκολος, για να μην ειπώ δυσκολότερος και απ' αυτόν της διασφάλισης της ελευθερίας. **Η αξιοπρέπεια δεν είναι αρετή δοτή.** Είναι κατάκτηση καθημερινή, επίπονη, που κερδίζεται βήμα το βήμα. Το κόστος είναι μεγάλο και η επιλογή ΑΤΟΜΙΚΗ. Απαιτεί το μέγιστο των εσωτερικών αντιστάσεων και της επιστράτευσης και εγρήγορσης του συνειδησιακού.

Η ΠΑΡΑΙΤΗΣΗ και η ΑΡΝΗΣΗ συμμετοχής στον αγώνα, - πιστέψτε με, - δεν μπορεί να τα βγάλει πέρα.....Ούτε ο ΑΛΛΗΘΩΡΙΣΜΟΣ.

Ο αγώνας για την υπεράσπιση της αξιοπρέπειας, ταυτίζεται με τον αγώνα για την υπεράσπιση της πραγματικής ελευθερίας, της ουσιαστικής ελευθερίας του ΕΓΩ και προϋποθέτει αφοσίωση και αποφασιστικότητα, αυτογνωσία, μέτρο, αποστροφή της υπερβολής, αίσθηση της δικαιοσύνης και της ελευθερίας του άλλου, σωφροσύνη, ηθική συμπεριφορά....

Η ελεύθερη βούληση δεν έχει καλούπια, δεν έχει καλούπια, δεν έχει όρια γι' αυτό είναι πάντα έτοιμη να απλώσει τα φτερά της παντού, στο άπειρο, γι' αυτό είναι Δημιουργία.

Μετά την 28^η Οκτωβρίου, η «Εθνική Αντίσταση» και αργότερα το «Πολυτεχνείο»....

Η ίδια ρότα, η ίδια σταθερή και αταλάντευτη πορεία.....

ΠΟΡΕΙΑ ΟΝΕΙΡΟΥ.

ΠΟΡΕΙΑ ΥΠΕΡΒΑΣΗΣ.

Τέτοια γεγονότα απαντούν στις όποιες αμφιβολίες μπορεί να έχουμε για την ερμηνεία των επιλογών αυτού του λαού. Δείχνουν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, τον δρόμο.....

Λογικό είναι, να σκεφθούμε εκείνο το, «άλλες οι συνθήκες τότε....»

Φυσικά! Αλλά μήπως πάντοτε δεν είναι «άλλες» οι συνθήκες, και σε κάποιες απ' αυτές οι δυσκολίες είναι ακόμη μεγαλύτερες?

Στην περίπτωση μας ιδιαίτερα, οι συνθήκες μεγιστοποιούν τις δυσκολίες. Προσφυγιά από τον προηγούμενο, πριν ελάχιστα χρόνια, πόλεμο, με μία δικτατορία στο κεφάλι τους, φτώχεια, ελλείψεις....- με μία δεύτερη δικτατορία κατόπιν.....

ΤΟΤΕ ο εχθρός επιβαλλόταν με τη φωτιά και το σίδηρο.....

ΣΗΜΕΡΑ προβάλλει ως εχθρός, ως επικίνδυνο όπλο, σε χέρια που, χωρίς έλεγχο, μπορούν να αυθαιρετούν, σε παγκόσμια πλέον κλίμακα, έξω από την λαϊκή συναίνεση και την κοινή λογική, το μέσον εκείνο, που υποτίθεται ότι υπάρχει για

την εξασφάλιση της ευτυχίας και της ευημερίας. Δηλαδή προστέθηκε στα άλλα, άλλο ένα πανίσχυρο όπλο.

Το «χρήμα».

Εκείνοι που ελέγχουν αυτό το μέσο, με πολλούς και διαφόρους τρόπους, εφευρήματα και μηχανισμούς, κανάλια και έντυπα κλπ. κλπ. θέτουν σε κίνηση τους ανύποπτους, αλλά συχνά και υποψιασμένους, σ' ένα **εξαναγκασμό στο κυνηγητό του χρήματος** μαζί με την **καλλιεργούμενη τάση για υπερβολική προβολή του ΕΓΩ** που απομακρύνει ολοένα και περισσότερο τους ασχολούμενους με αυτό το..... άθλημα και τους ξεκόβει από το **κοινωνικό σύνολο**.

Βέβαια πολύ συχνά συμβαίνει να τρέχουν όλοι από 'δω, ενώ οι συναλλαγές γίνονται από.....'κει. Φαύλος κύκλος!!

Ισχυρά και άκρως επικίνδυνα όπλα, ή «Έξυπνα όπλα» όπως θα τα αποκαλούσαν σήμερα με την σύγχρονη ορολογία του συρμού.

Όμως, πολλά ερωτήματα και πολλές αιωρούμενες αμφιβολίες ζητούν απάντηση.

Ο εκμαυλισμός των συνειδήσεων και η εξαγορά, δεν οδηγούν κατευθείαν στον εξανδραποδισμό της βούλησης και της κοινωνικής συμπεριφοράς των ατόμων, αλλά και στην ατομική και κοινωνική εξαθλίωση?

Δεν είμαι σίγουρος αν το χρήμα και ο πλούτος οδηγούν πάντα στην ευημερία και στην πρόοδο ή αν εξασφαλίζουν την ευτυχία, και την ομορφιά στους ανθρώπους, εφ' όσον δεν συνυπάρχουν, δεν συνδέονται και δεν στηρίζουν και άλλες αξίες.

Πιο πολύ είμαι σίγουρος ότι ένας τέτοιος στόχος, με την απληστία και τη βουλιμία του, χωρίς τέλος, χωρίς όρια, χωρίς κανένα ενδοιασμό και χωρίς κανένα ηθικό φραγμό, σίγουρα οδηγεί κατ' ευθείαν στη ΒΙΑ.

Το υποβολιμαίο στην πληροφορία, προφανώς και δόλιο, που χρησιμοποιείται ως προπαγάνδα αυτών των όπλων, δεν δημιουργεί σύγχυση και συχνά υπερκαλύπτει την πραγματικότητα και την αλήθεια?

Ο αποπροσανατολισμός από τα ουσιαστικά προβλήματα του πολίτη, την ουσιαστική ομορφιά της ζωής, τη γνώση, και η στροφή προς το ανήλεο και **αγχοτικό κυνηγητό του χρήματος**, αλλά και της **εξουσίας που απορρέει** απ' αυτό, δεν είναι μια μεγάλη απειλή?

Η υπερβολική προβολή του ΕΓΩ δεν οδηγεί και δεν δημιουργεί την απομόνωση, την εσωστρέφεια, τον εγωισμό και εν τέλει την τάση του «εγώ» να επιβληθεί με όποιο τρόπο στους άλλους, ασκώντας επάνω τους εξουσία και βία?

Τέτοιες μέθοδοι και τέτοια φαινόμενα, δεν αντιστρατεύονται εν τέλει την ελεύθερη βούληση και την ελεύθερη σκέψη?

Ο υλικός πλούτος, είναι δικαίωμα του κοινωνικού συνόλου? **Ο πνευματικός πλούτος** δεν είναι υποχρέωση του κάθε ατόμου?

Τα τελευταία χρηματοοικονομικά παγκόσμια γεγονότα, αυτά που βιώνουμε σήμερα, στις μέρες μας, δίνουν μερικές μόνον απαντήσεις στις αμφιβολίες μου.

Οφείλω να σας εξομολογηθώ εδώ, ότι, οι αμφιβολίες μου στις παραπάνω σκέψεις-ερωτήματα, είναι περισσότερες από την βεβαιότητά μου γι' αυτές.

Με παρηγορεί η σκέψη ότι η αμφιβολία είναι πηγή γνώσης.

Τέτοιες μέρες, σαν τη σημερινή που γιορτάζουμε, στροβιλίζουν στο μυαλό μου σκέψεις που αβίαστα δημιουργούνται, όπως, η ΑΝΑΦΟΡΑ σε τέτοια ΠΡΟΤΥΠΑ θα ήταν άραγε χρήσιμη να μας βοηθήσει στην επιδίωξη παρόμοιων στόχων, και

επιλογής τρόπων κοινωνικής συμπεριφοράς, σαν κι αυτούς που οδήγησαν «εκείνους» σ' αυτό το μεγαλείο ψυχής.

Πως θα μπορούσαμε δηλαδή να φτάσουμε σ' εκείνο το «....**ανορθώσου ψυχή μου στου λαού τ' ανάστημα....!**» του ποιητή.....

Η ανάπτυξη της Παιδείας, και του Πολιτισμού, είναι η λύση.

Επαρκεί όμως για την επαναφορά σε εκείνες τις αξίες?

Πάντως, όπως κι αν έχει το πράγμα, δεν γνωρίζω κάτι άλλο που να μπορεί να οδηγήσει σε τέτοιες αρετές. Χωρίς να είναι πανάκεια, είναι ο μονόδρομος που μπορεί να σε φέρει απέναντι στην συνείδησή σου. Ο μόνος δρόμος που μπορεί να αναπτύξει τις εσωτερικές αντιστάσεις, να καλλιεργήσει την αυτογνωσία και το ρόλο του ατόμου στον κοινωνικό χώρο, όπου εργάζεται, ενεργεί και συμπεριφέρεται, έστω και σε βάθος χρόνου.

Η συμπεριφορά και οι επιλογές «εκείνων», τους έκαναν να αισθάνονται ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΕΣ και ΟΧΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΕΣ.

Αυτή η λογική του ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΥ δημιουργεί, ίσως, την εντύπωση της σύγκρουσης και του εξαναγκασμού, εμπεριέχει την έννοια του απάνθρωπου και του βίαιου, εκείνου που δημιουργεί καχυποψία και φέρνει τους ανθρώπους σε αντιπαλότητα.

Ο ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΜΟΣ έχει το χαρακτηριστικό της ευγένειας, είναι πρόοδος, είναι άμιλλα, είναι ελευθερία και γνώση. Εμπεριέχει το στοιχείο του αλτρουισμού και της ανθρωπιάς. Ο ανταγωνισμός όχι πάντα, ενώ ενεδρεύουν και πολλοί κίνδυνοι στις κάθε μορφής ανθρώπινες σχέσεις.

Η προσήλωση σε ηθικές και πνευματικές αξίες και η προσπάθεια για την κατάκτησή τους, κλείνουν το δρόμο στην **πνευματική αναπηρία**, σε αντίθεση με τον παραμερισμό και τη λησμοσύνη τέτοιων προτύπων, που ανοίγουν διάπλατα τις πόρτες προς αυτήν. Στο ίδιο αποτέλεσμα μπορεί να οδηγήσει και η σταδιακή διολίσθησή μας στην ευδαιμονία, την νωχέλεια και τον εφησυχασμό.

Η στάση «εκείνων», ο αγώνας τους και η επιλογές τους, μας θέτουν το δίλημμα **επαναπροσδιορισμού των προτύπων μας** στη σημερινή πραγματικότητα, την οποία διαμορφώνει και επηρεάζει, εκτός των άλλων και η λογική της τηλεόρασης, με τα λογής λογής πρότυπα που μας παρουσιάζει στον κοινωνικό, τον πνευματικό, καλλιτεχνικό, επιστημονικό, θρησκευτικό, πολιτικό, δημοσιογραφικό και κάθε άλλο χώρο της καθημερινής ζωής της εποχής μας, με τις πολλαπλές, πολύμορφες και όχι πάντα ενάρετες δραστηριότητές τους.

Στα σημερινά πρότυπα υπάρχει η τάση, να εξωθούν, κυρίως, τους νέους σε μια νοοτροπία όπου το επίκεντρο και το κυρίαρχο στοιχείο είναι το «ΕΓΩ» και «Η ΕΠΙΤΥΧΙΑ». {Μην πάει το μυαλό σας, βέβαια, για επιτυχία στο πνευματικό επίπεδο ή στο επίπεδο προσφοράς στο κοινωνικό σύνολο}.

Όμως, η νέα γενιά, υγιής και ακμαία, όπως πριν από ελάχιστες ημέρες παρακολουθήσαμε όλοι μας στη «βουλή των εφήβων», αντιστέκεται με σθένος, δύναμη και σοβαρότητα, «τοίς κείνων ρήμασι πειθόμενοι.....», σ' αυτή τη λογική, σ' αυτά τα πρότυπα, στηλιτεύοντας την «ανθρωπιά σε αποσύνθεση» την «ατομική και κοινωνική ευθύνη» και απαιτώντας να τεθεί τέρμα στον «ηθικό εξευτελισμό» στο «πνεύμα ωφελιμισμού» κλπ. κλπ, όπως το εβροντοφώναξαν.....

ΥΠΑΡΧΕΙ ΕΛΠΙΔΑ ΛΟΙΠΟΝ.....

Μια μικρή παρένθεση εδώ.

Πριν από 2-3 χρόνια, με αφορμή κάποιο βραβείο που μου απονεμήθηκε, συναντώ στο δρόμο κάποιους αγνώστους σε μένα, που με σταμάτησαν για να με συγχαρούν

για το γεγονός, με ένα πλατύ πλατύ χαμόγελο. Ανταποκρίθηκα με χαρά και με κρυφό καμάρι ευχαριστώντας τους....

Φεύγοντας, με ενδιαφέρον ή και περιέργεια, με ρώτησαν. «Συνοδευόταν το βραβείο και με χρηματικό ποσό?». «Όχι», απάντησα.

Το χαμόγελο..... πάγωσε, έσβησε. Και ο αποχαιρετισμός, **χειραψία.....συλλυπητηρίων.....**

Η σημερινή παρότρυνση είναι χαρακτηριστική.

- «...Κοίτα τη δουλειά σου εσύ.....» Λένε με νόημα. Θαρρείς και ζει κανείς μόνος του στον πλανήτη.....ερήμην των υπολοίπων.

Και η νοθεσία επίσης,

- «Κοίταξε να διακριθείς να είσαι και ο πρώτος»..... Ερμηνεύοντας φυσικά την «διάκριση» και την «πρωτιά» ως «επιτυχία» και «κοινωνική καταξίωση» που αντιστοιχεί σε κάποιο ...βιβλιάριο καταθέσεων ή και σε ομόλογα!...

Λες και μπορεί να υπάρξει πρώτος χωρίς να υπάρχει και να ακολουθεί ο δεύτερος, ο τρίτος κ.ο.κ. που είναι το ίδιο αναγκαίοι και επωφελείς και που χωρίς αυτούς είσαι απλά ΜΟΝΟΣ, με όλα τα πλούτη και τα αγαθά που σου προσφέρειη μοναξιά σου!.....

Η στάση μας απέναντι στη θυσία «εκείνων», σ' αυτή την πεμπουσία του ηρωισμού της αυτοθυσίας, της αδελφοσύνης, της αυταπάρνησης και της αλληλεγγύης οφείλει και πρέπει να είναι πεντακάθαρη.

Πάνω σ' αυτά τα πρότυπα, σ' αυτές τις αξίες, πατάει γερά η πραγματική, η ουσιαστική δημοκρατία της ελεύθερης σκέψης, της γνώσης και του στοχασμού, οι γεννήτορες της ευτυχισμένης και μακάριας κοινωνίας.

Είμαστε τυχεροί που ζούμε σε ένα τόπο, που η ελεύθερη σκέψη, η γνώση και ο στοχασμός, δημιούργησαν την Ιστορία και τον Πολιτισμό του.

Θα ήμασταν διπλά τυχεροί εμείς οι Νεοέλληνες, αν από εκεί αντλούσαμε και τα διδάγματά μας.

Κοινότοπα πράγματα θα μου επισημάνετε. Έχετε δίκιο, αλλά συγχωρείστε μου αυτή μου την αδυναμία. Πώς να εξοστρακίσω τις σκέψεις και τους συνειρμούς, που στροβιλίζονται στο μυαλό μου, σαν ένα επίμονο και δυναμικό.....ταγκό. Η ασπίδα μου είναι Αμύνομαι στον καταϊγισμό, στην δύνη, στον ίλιγγο. Μας σφυροκοπούν.....!!

Χρηματιστήριο, δομημένα, τοξικά, χρυσόβουλα.....

Από τούτα τα απλά λόγια, από τούτες τις απλές πράξεις, μεγαλώνει το μπόι της ζωής, μεγαλώνει ο κόσμος, μεγαλώνουμε.....

27 Οκτωβρίου 2008

ΧΡΗΣΤΟΣ ΛΕΟΝΤΗΣ